

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0285
Číslo a název šablony klíčové aktivity	V/2 Inovace a zkvalitnění výuky směřující k rozvoji odborných kompetencí žáků středních škol
Číslo v digitálním archivu školy	MZ_5_VY_52_OKSŠ_12_sada_B17
Pořadové číslo v sadě	B/17
Název školy	Gymnázium Globe, s.r.o.
Vzdělávací oblast	Člověk a příroda
Autor	RNDr. Libuše Bartková
Název materiálu, téma	Stavba, růst, spojení kostí a kloubů Prezentace
Předmět	Biologie
Ročník/věková skupina	3. ročník oboru gymnázium
Datum tvorby	srpen – září 2013

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Anotace / Metodické pokyny	Materiál navazuje na učivo o tkáních. Je součástí souboru prezentací o stavbě kostí.
Podpis autora	
Datum: 22.3.2014	Podpis ředitele školy:

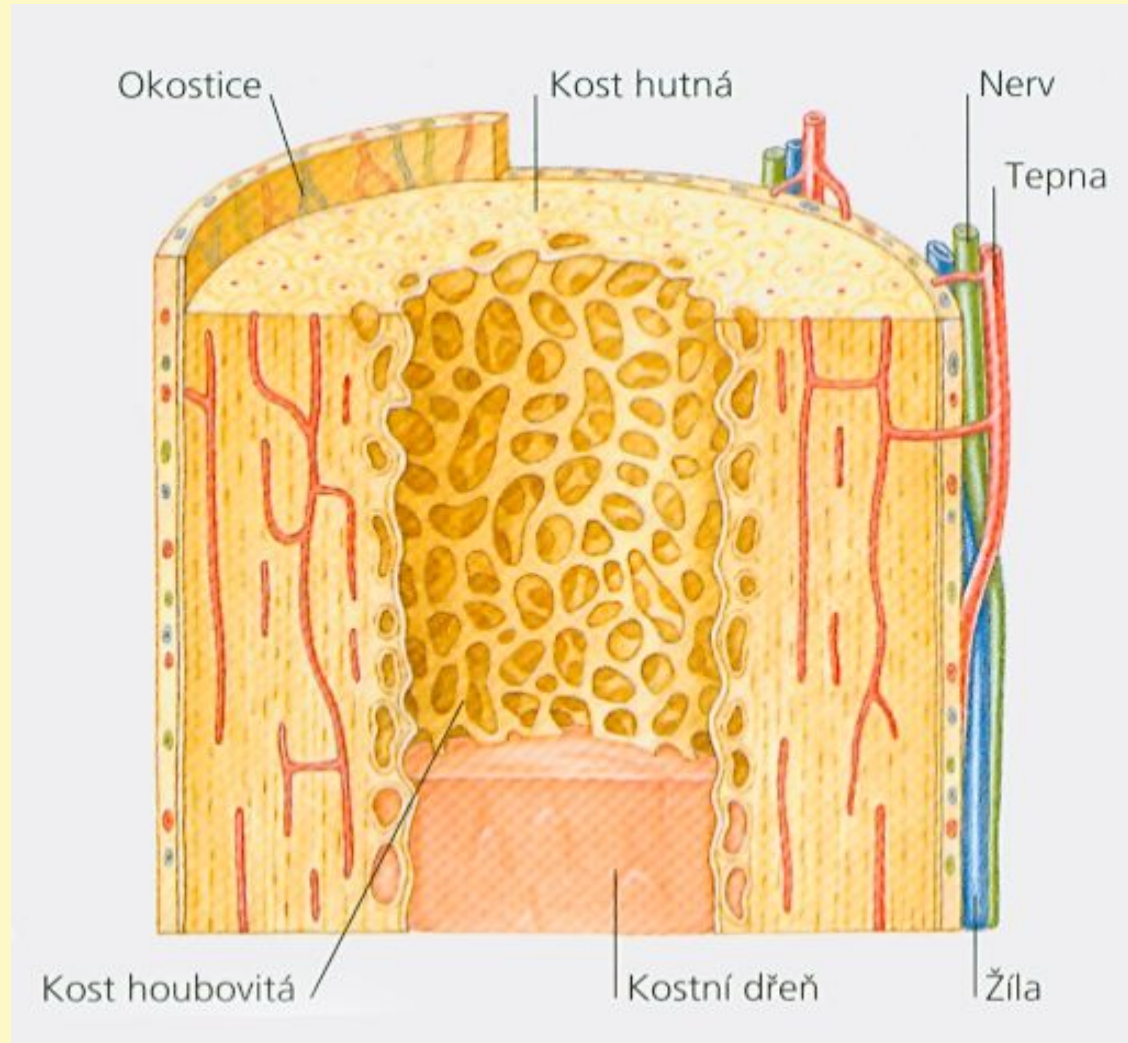
STAVBA, RŮST, SPOJENÍ KOSTÍ A KLOUBŮ

CZ.1.07/1.5.00/34.0285

VNITŘNÍ STAVBA KOSTÍ

- ❑ **Periost (okostice)** – vazivová blána na povrchu, **prokrvená** inervovaná, umožňuje **růst kosti do šířky**
- ❑ **Hutná /kompaktní kost**
- ❑ **Kostní dřev** - v mládí
  - **červená** – krvevorba
  - v dospělosti **žlutý** morek (tuková tkáň)
  - ve stáří **šedá** želatinová hmota bez krvevorby

PŮVOD, TYPY KOSTÍ

Typy kosti:

1. **krátké** (články prstů ...)
2. **dlouhé** (pažní, loketní ...)
3. **Ploché** (lebka, pánev, ...)

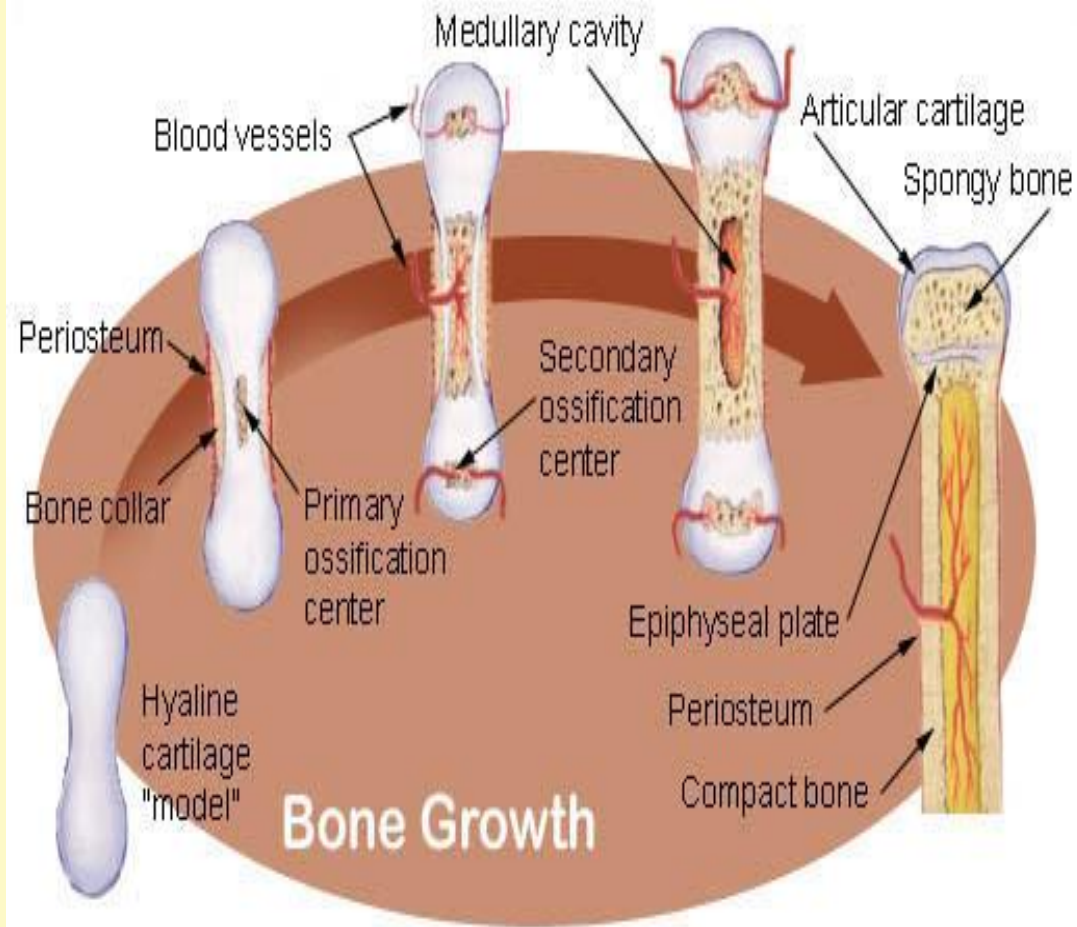
Osifikace - přeměna pojiva na kost

Vznik kostí :

- a) z vaziva – kosti lebky
- b) z chrupavky – většina kostí

Průběh:

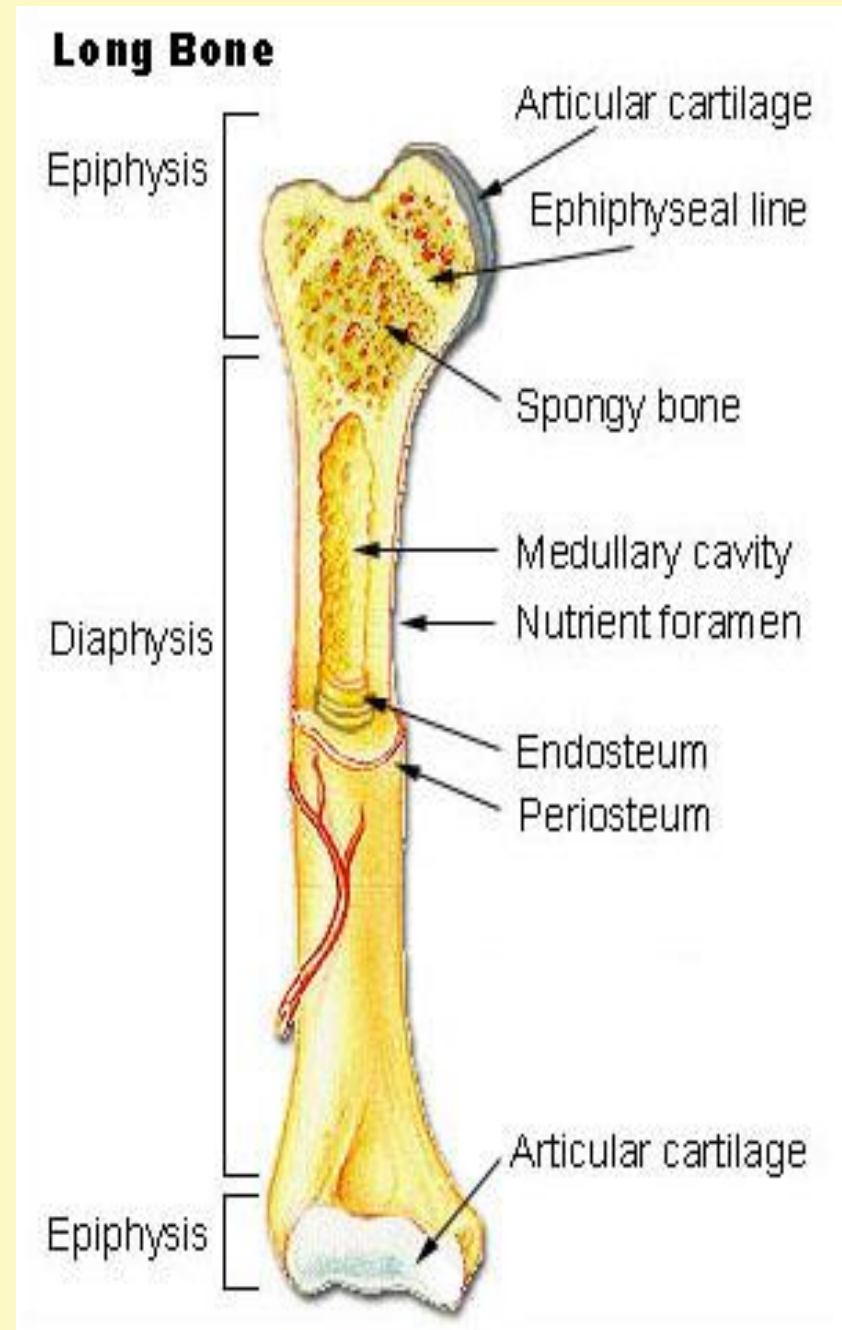
- do chrupavky vnikne céva a podél ní vnikají kostitvorné buňky
- vytvoří se jádro kostní tkáně (osifikační centrum) a od něj postupuje osifikace k okrajům (k hlavicím)

Vnější stavba kostí

- ❑ **Sklovitá chrupavka** na hlavicích (epifýzách)
- ❑ **Kloubní hlavice a kloubní jamka**
- ❑ **Spongiosní (houbovitá) kost** s trámčinou
- ❑ **Diafýza** – střední část kosti
- ❑ **Osifikační centrum**
- ❑ **Růstové (epifyzární) chrupavky**
  - růst kosti do délky (do 18.-20.roku)
  - umožňují kostnatění
  - činnost řídí růstový hormon (somatotropin) z podvěsku mozkového (hypofýzy)
  - posouvají se k epifýze => růst kosti do délky)

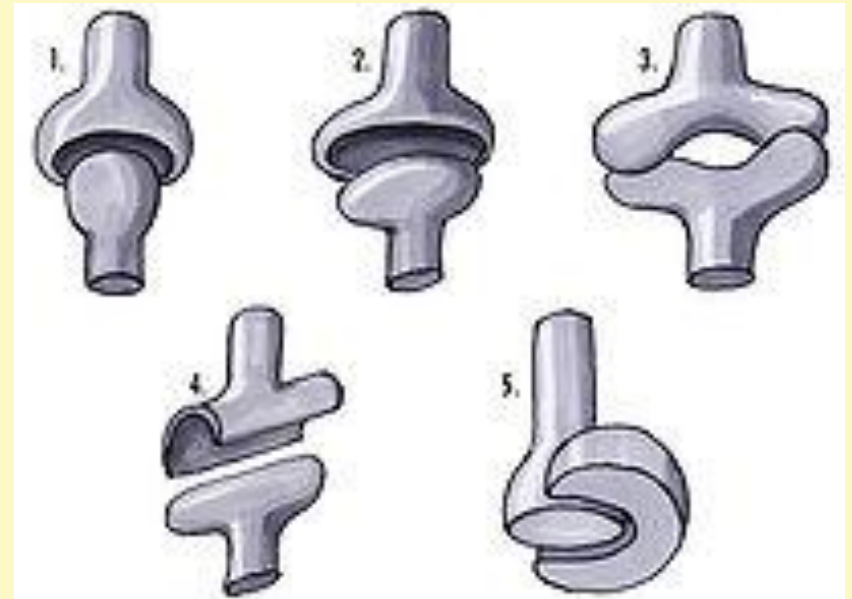

SPOJENÍ KOSTÍ

- ❑ **Pohyblivé** – klouby
- ❑ **Nepohyblivé** – srůstem (křížová k.), chrupavkou (žebra s hrudní kostí), švy (lebka), vazivem (klenba nožní), vklíněním (zuby)

TYPY KLOUBŮ

- **Jednoduché** (2 kosti – např. články prstů kosti)
- **Složené** – pouzdro váže 3 a více kostí
- Nejsložitější kloub je klub kolenní (4 kosti)
- Málo pohyblivé – spojení žeber s obratli

- Druhy kloubů dle tvaru kloubních ploch: 1. Kulový kloub 2. Elipsoidní kloub 3. Sedlový kloub 4. Válcový kloub 5. Čepový kloub

STAVBA KLOUBU

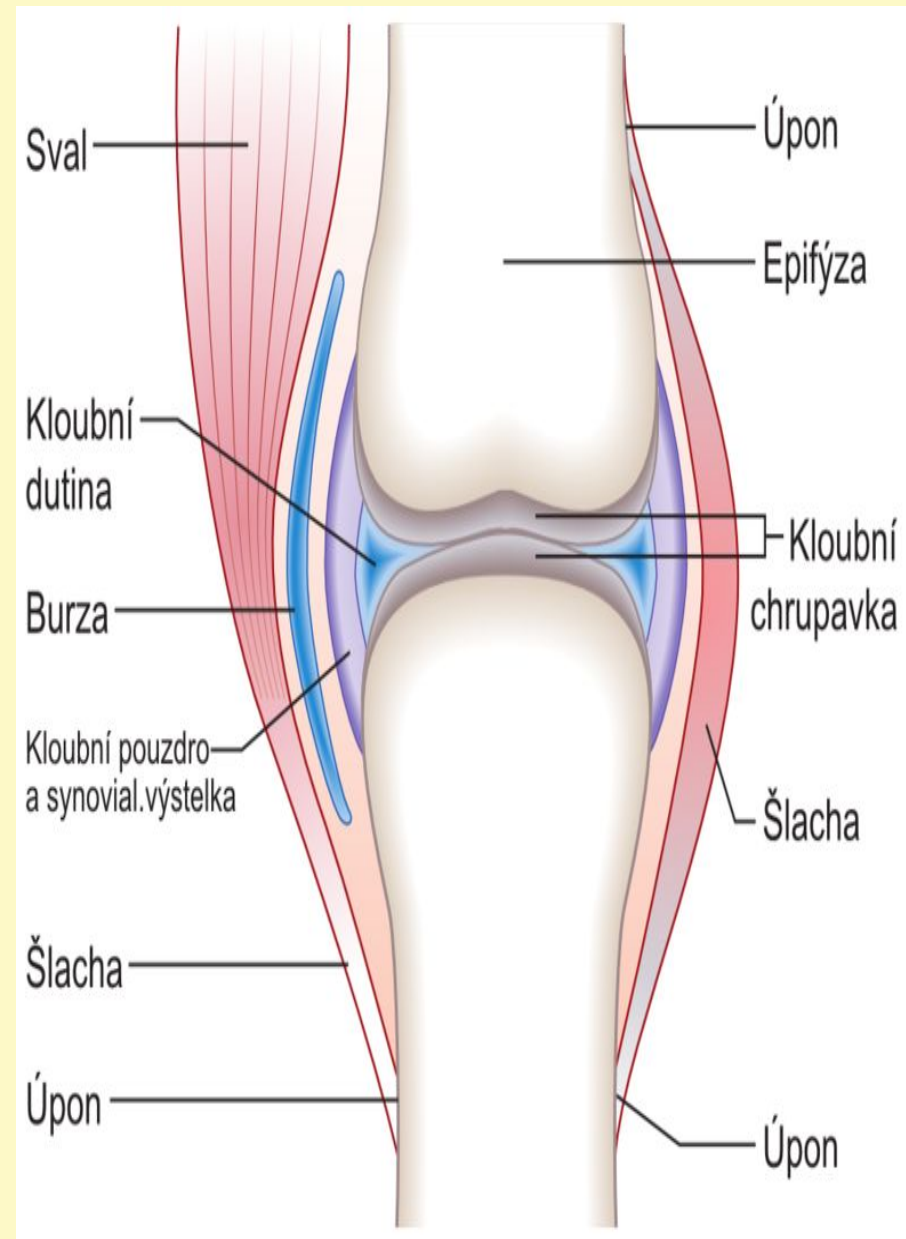
Kloub (*articulatio*) - pohyblivé spojení 2 a více kostí.

Stavba:

- kloubní hlavice a kloubní jamka se sklovitou chrupavkou
- kloubní pouzdro
- kloubní chrupavky (meniskus)
- kloubního mazu (synoviální tekutina)

Kloubní pouzdro

prokrvené a inervované,
proto při poranění bolí

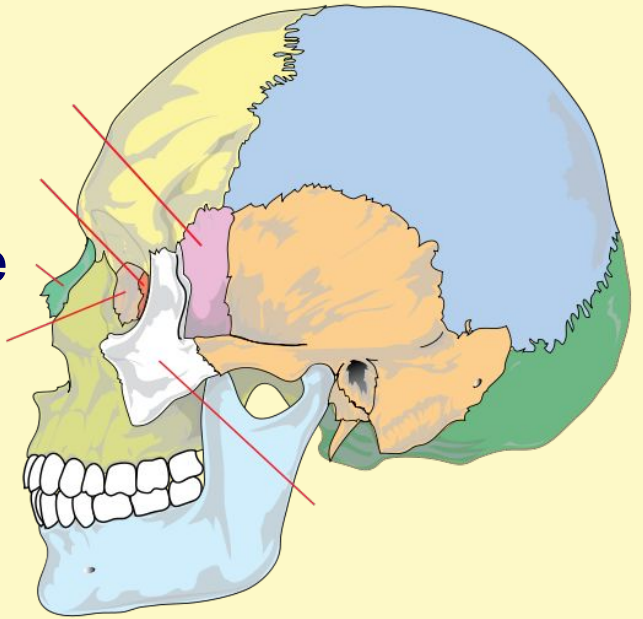

Kontrolní otázky

Lebka:

- Pojmenujte jednotlivé kosti lebky, uveďte jejich počty, věnujte pozornost červenou čarou označeným kostem.
- Uveďte příklad kosti, která vznikla z vaziva, a jiné, která vznikla z kostnatěním chrupavky.
- Najděte jednotlivé typy spojení kostí.

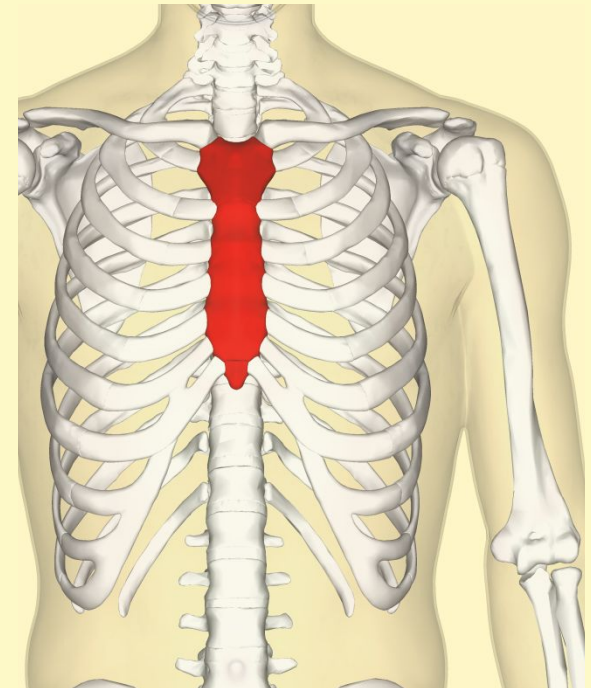

Hrudní koš:

4. Jakým způsobem jsou spojena žebra s obratli?
5. Jakým typem kosti je kost hrudní? Popište její funkce a spojení s žebry.
6. Charakterizujte kostrč.

Jiné:

7. Objasněte funkci růstové chrupavky.

Zdroje obrázků

KALICHOVÁ, Miriam; BERÁNKOVÁ, Lenka. *Základy sportovní kineziologie* [online]. [cit. 3.9.2013]. Dostupný na WWW: http://is.muni.cz/do/1451/e-learning/kineziologie/elportal/pages/zakladni_slozky.htm

AUTOR NEUVEDEN. *WIKIPEDIA.en* [online]. [cit. 8.8.2013]. Dostupný na WWW: http://en.wikipedia.org/wiki/File:Illu_long_bone.jpg

AUTOR NEUVEDEN. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 8.8.2013]. Dostupný na WWW: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Illu_bone_growth.jpg

FLORIAN SCHEUERER. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 8.8.2013]. Dostupný na WWW: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Rodilla_de_perro.png

MADHERO88. *WikiSkripta* [online]. [cit. 8.8.2013]. Dostupný na WWW: http://www.wikiskripta.eu/images/thumb/1/1c/Joint_cs.png/782px-Joint_cs.png

PRODUNIS. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 1.9.2013]. Dostupný na WWW: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Gelenke_Zeichnung01.jpg

MADHERO88. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 8.8.2013]. <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Joint.svg>

RUIZ VILLARREAL, Mariana a kol. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 1.9.2013]. Dostupný na WWW: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Human_skull_side_bones.svg

ANATOMOGRAPHY a kol. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 1.9.2013]. Dostupný na WWW: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Sternum_animation2.gif